

7.előadás: Adatbázisok-I.

dr. Hajas Csilla (ELTE IK)
<https://sila.hajas.elte.hu/>

SQL gyakorlatban: SQL DDL, SQL DCL

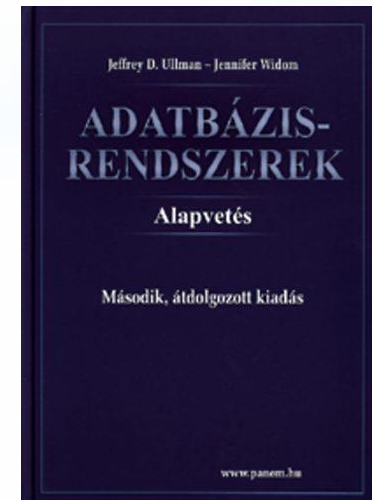
Tankönyv:

7.4.-7.5. Önálló megszorítások, Triggerek

8.1.-8.2., 8.5. Nézetek [8.3.-8.4. Indexek]

10.1. SQL DCL (biztonság, jogosultságok)

10.2. WITH munkatáblák a SELECT-hez:
Rekurzív lekérd.: WITH RECURSIVE

SQL áttekintés

Mi volt eddig?

6.1-6.4. Lekérdezések
az SQL-ben: SELECT

6.5. SQL DML: INSERT,
DELETE, UPDATE

6.6. ACID-tranzakciók,
COMMIT, ROLLBACK

7.1.-7.3. Megszorítások
CREATE TABLE,
CONSTRAINTS

Hogyan folytatjuk? 7.ea.:

7.4. Önálló megszorítások

7.5. Triggerek (trigger)

8.1-8.2., 8.5. Nézetek (view)

-- 8.3.-8.4. Indexek (később)

-- 9.fej. SQL/PSM (köv.8.ea)

10.1. SQL DCL (vezérlő ny.)

10.2. WITH RECURSIVE

Kieg: 7.kieg.ea.pdf (logika)

5.3-5.4 Datalog és rel.alg.

Emlékeztető: Reláció sémák SQL-ben

- A legegyszerűbb formája:

```
CREATE TABLE relációnév (  
    Attribútum deklarációk listája,  
    Kiegészítő lehetőségek  
);
```

- Az attribútum deklaráció legalapvetőbb elemei:

Attribútumnév típus [kiegészítő lehetőségek]

- itt: a **típus** olyan, amit az SQL konkrét megvalósítása támogat (gyakorlaton Oracle környezetben nézzük meg),
Típusok, pl: INTEGER, REAL, CHAR, VARCHAR, DATE
- A **kiegészítő lehetőségek** például [PRIMARY KEY], stb.,
[FOREIGN KEY, REFERENCES], [NOT NULL], [CHECK]

Megszorítások (áttekintés)

(1) Kulcsok és idegen kulcsok

- A hivatkozási épség fenntartása
- Megszorítások ellenőrzésének késleltetése

(2) Értékekre vonatkozó feltételek

- NOT NULL feltételek
- Attribútumra vonatkozó CHECK feltételek

(3) Sorokra vonatkozó megszorítások

- Sorra vonatkozó CHECK feltételek

(4) Megszorítások módosítása (constraints)

(5) Önálló megszorítások (create assertion)

(6) Triggerek (create trigger)

Példa: sor-alapú megszorítások

- Csak Joe bárja nevű sörözőben lehetnek drágábbak a sörök 5 dollárnál:

```
CREATE TABLE Felszolgal (
    söröző CHAR(20),
    sör CHAR(20),
    ár REAL,
    CHECK (söröző= 'Joe bárja'
           OR ár <= 5.00)
);
```

- Itt fejeztük be! Jön: Írjuk át önálló megszorításra!

Önálló megszorítások: Assertions

- SQL aktív elemek közül a leghatékonyabbak nincs hozzárendelve sem sorokhoz, sem azok komponenseihez, hanem **táblákhoz kötődnek**.
- Ezek is **az adatbázissémához tartoznak** a relációsémákhoz és nézetekhez hasonlóan.
- **CREATE ASSERTION** <név>
CHECK (<feltétel>);
- A feltétel tetszőleges táblára és oszlopra hivatkozhat az adatbázissémából.

Példa: önálló megszorítások

- A **Felhasználó(söröző, sör, ár)** táblában nem lehet olyan söröző, ahol a sörök átlagára 5 dollárnál több

```
CREATE ASSERTION CsakOlcsó CHECK
```

```
(  
NOT EXISTS (  
    SELECT söröző  
    FROM Felhasználó  
    GROUP BY söröző  
    HAVING 5.00 < AVG(ár)  
)) ;
```

(SELECT ..
olyan sörözők,
ahol a sörök
átlagosan
drágábbak
5 dollárnál)

Példa: önálló megszorítások

- Az Sörvívó(név, cím, telefon) és Söröző(név, cím, engedély) táblákban nem lehet több bár, mint amennyi sörívó van.

```
CREATE ASSERTION KevésBár CHECK (  
    (SELECT COUNT(*) FROM Söröző)  
    <=  
    (SELECT COUNT(*) FROM Sörívó)  
);
```


Önálló megszorítások ellenőrzése

- Alapvetően az adatbázis bármely módosítása előtt ellenőrizni kell.
- Egy okos rendszer felismeri, hogy mely változtatások, mely megszorításokat érinthetnek.
- **Példa:** a **Sörök** tábla változásai nincsenek hatással az iménti KevésBár megszorításra. Ugyanez igaz a **Sörivók** táblába történő beszúrásokra is.

Megszorítások v.s. triggerek

- **Aktív elemek** – olyan kifejezés vagy utasítás, amit egyszer eltároltunk az adatbázisban és azt várjuk tőle, hogy a megfelelő pillanatban lefusson (pl. adatok helyességének ellenőrzése)
- **A megszorítás** adatelemek közötti kapcsolat, amelyet az adatbázis-kezelő rendszernek fent kell tartania.
- **Triggerek** olyankor hajtódnak végre, amikor valamilyen megadott esemény történik, mint például sorok beszúrása egy táblába.

Miért hasznosak a triggererek?

- **Az önálló megszorításokkal** (assertions) sok mindent le tudunk írni, az ellenőrzésük azonban gondot jelenthet.
- **Az attribútumokra és sorokra vonatkozó megszorítások** ellenőrzése egyszerűbb (tudjuk mikor történik), ám ezekkel nem tudunk minden kifejezni.
- **A triggererek** esetén a felhasználó mondja meg, hogy egy megszorítás mikor kerüljön ellenőrzésre.

Esemény-Feltétel-Tevékenység szabályok

- A triggereket esetenként *ECA szabályoknak* (*event-condition-action*) **esemény-feltétel-tevékenység** szabályoknak is nevezik.
- **Esemény**: általában valamilyen módosítás a adatbázisban, INSERT, DELETE, UPDATE.
- **Mikor?**: BEFORE, AFTER, INSTEAD
- **Mit?**: OLD ROW, NEW ROW FOR EACH ROW
OLD/NEW TABLE FOR EACH STATEMENT
- **Feltétel** : SQL igaz-hamis-ismeretlen feltétel.
- **Tevékenység** : SQL utasítás, BEGIN..END,
SQL/PSM tárolt eljárás

Példa triggerre

- Ahelyett, hogy visszautasítanánk a **Felhasználó(söröző, sör, ár)** táblába történő beszúrást az ismeretlen sörök esetén, a **Sörök(név, gyártó)** táblába is beszúrjuk a megfelelő sort a gyártónak NULL értéket adva.

Példa: trigger definíció

```
CREATE TRIGGER SörTrig Esemény  
AFTER INSERT ON Felszolgal Esemény  
REFERENCING NEW ROW AS ÚjSor  
FOR EACH ROW Feltétel  
WHEN (ÚjSor.sör NOT IN  
    (SELECT név FROM Sörök) )  
INSERT INTO Sörök (név) Tevékenység  
    VALUES (ÚjSor.sör) ;
```

Triggerek --- 1

- A *triggerek*, amelyeket szokás *esemény-feltétel-tevékenység* szabályoknak is nevezni, az eddigi megszorításoktól három dologban térnek el:
- A triggereket a rendszer csak akkor ellenőrzi, ha bizonyos *események* bekövetkeznek.
A megengedett események általában egy adott relációra vonatkozó beszúrás, törlés, módosítás, vagy a tranzakció befejeződése.

Triggerek --- 2

- A kiváltó esemény azonnali megakadályozása helyett a trigger először egy *feltételt* vizsgál meg
- Ha a trigger feltétele teljesül, akkor a rendszer végrehajtja a triggerhez tartozó *tevékenységet*. Ez a művelet ezután megakadályozhatja a kiváltó esemény megtörténtét, vagy meg nem történtté teheti azt.

Tankönyv példája (7.5. ábra)

-- Nem engedi csökkenteni a gyártásirányítók nettó bevételét:

```
CREATE TRIGGER NetBevétTrigger
AFTER UPDATE OF nettóBevétel ON GyártásIrányító
REFERENCING
    OLD ROW AS RégiSor,
    NEW ROW AS ÚjSor
FOR EACH ROW
WHEN (RégiSor.nettóBevétel > ÚjSor.nettóBevétel)
    UPDATE GyártásIrányító
    SET nettóBevétel = RégiSor.nettóBevétel
    WHERE azonosító = ÚjSor.azonosító;
```

Tankönyv példája (7.6. ábra)

-- Az átlagos nettó bevétel megszorítása:

```
CREATE TRIGGER ÁtlagNetBevétTrigger
AFTER UPDATE OF nettóBevétel ON GyártásIrányító
REFERENCING
    OLD TABLE AS RégiAdat,
    NEW TABLE AS ÚjAdat
FOR EACH STATEMENT
WHEN (500000 > (SELECT AVG (nettóBevétel)
                    FROM GyártásIrányító))
BEGIN
    DELETE FROM GyártásIrányító
    WHERE (név, cím, azonosító) IN ÚjAdat;
    INSERT INTO gyártásIrányító
        (SELECT * FROM RégiAdat);
END;
```

Tankönyv példája (7.7. ábra)

- A beszúrt sorok NULL értékeinek helyettesítésére, itt csak egyszerűen 1915-tel helyettesíti a trigger a NULL értéket, de ez akár egy bonyolult módon kiszámított érték is lehet: (A BEFORE triggerek egy fontos alkalmazása, amikor egy beszúrandó sort a beszúrás előtt megfelelő formára hoznak)

```
CREATE TRIGGER ÉvJavítóTrigger  
BEFORE INSERT ON Filmek  
REFERENCING  
    NEW ROW AS ÚjSor,  
    NEW TABLE AS ÚjAdat  
FOR EACH ROW  
WHEN ÚjSor.év IS NULL  
UPDATE ÚjAdat SET év=1915;
```

A mai témáink (folytatás) Nézetek

- Eddig: Tankönyv 7. Megszorítások, triggerek
- Ezután következik a Tankönyv 8.fejezete
Nézetek és indexek: Adatbázisok-1 kurzuson csak 8.1. Nézetek; 8.2. Adatok módosítása nézeteken keresztül; 8.5. Tárolt nézettáblák; (Nézetek az AB1 gyakorlaton és vizsgán is!)
- (Tankönyv 8.3.-8.4. Indexek később az Adatbázisok-2 kurzuson lesz részletesen)
- Tankönyv 10.1. Jogosultságok, SQL DCL
- Tankönyv 10.2. Rekurzió (ez külön 7.ea.kieg)

Mik a nézettáblák?

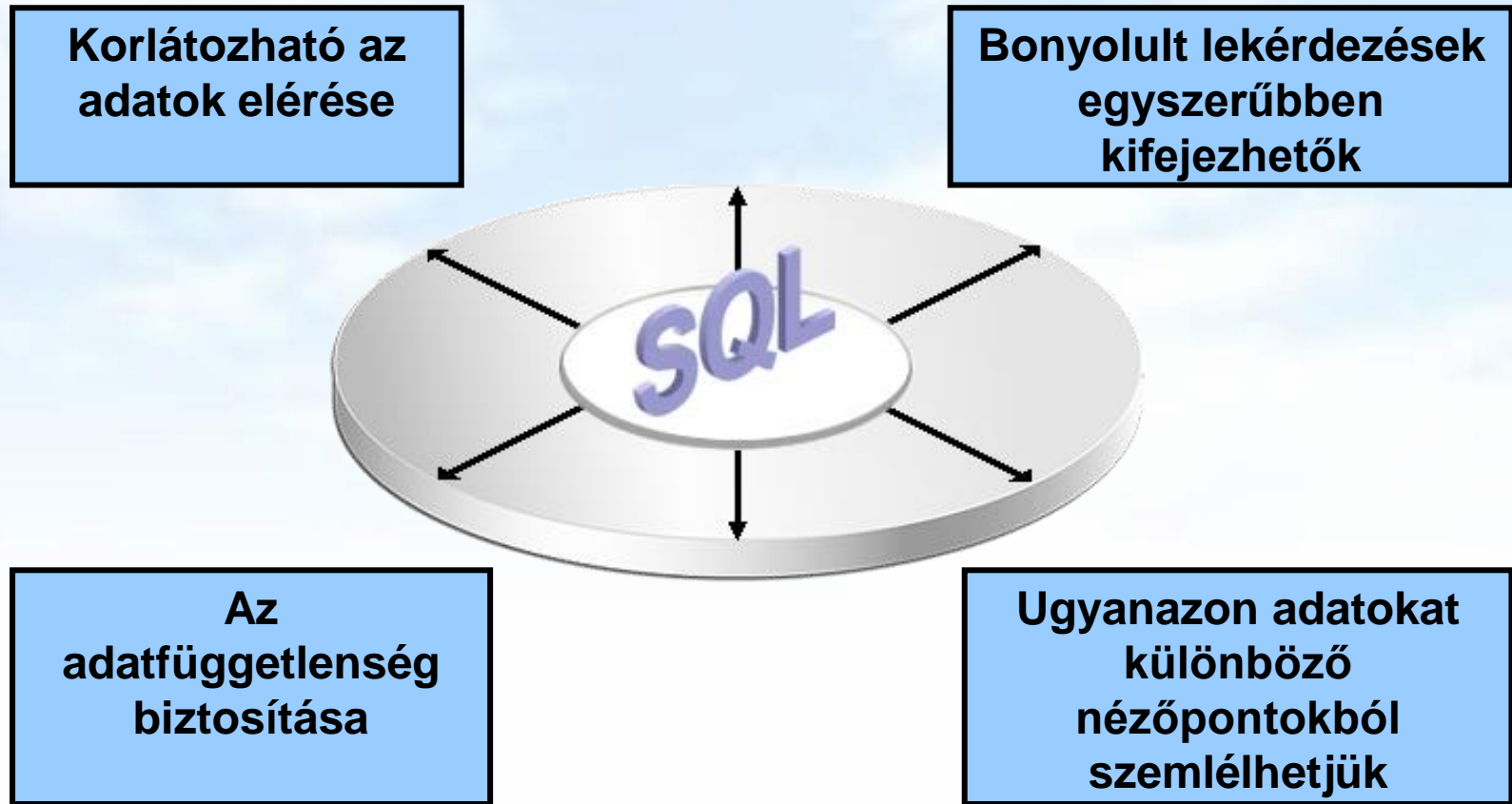
- **A nézettábla** olyan reláció, amit tárolt táblák (vagyis alaptáblák) és más nézettáblák felhasználásával definiálunk.
- **EMPLOYEES table**

EMPLOYEE_ID	FIRST_NAME	LAST_NAME	EMAIL	PHONE_NUMBER	HIRE_DATE	JOB_ID	SALA
100	Steven	King	SKING	515.123.4567	17-JUN-87	AD_FRES	240
101	Neena	Kochhar	NKOCHHAR	515.123.4568	21-SEP-89	AD_VP	170
102	Lex	De Haan	LDEHAAN	515.123.4569	13-JAN-93	AD_VP	170
103	Alexander	Hunold	AHUNOLD	590.423.4567	03-JAN-90	IT_PROG	90
104	Bruce	Ernst	BERNST	590.423.4568	21-MAY-91	IT_PROG	60
107	Diana	Lorentz	DLORENTZ	590.423.5567	07-FEB-99	IT_PROG	42
124	Kevin	Mourgos	KMOURGOS	650.123.5234	16-NOV-99	ST_MAN	58
141	Trenna	Rae	TRAE	650.121.8009	17-OCT-95	ST_CLERK	35
142	Curtis	Davies	CDAVIES	650.121.2994	29-JAN-97	ST_CLERK	31
143	Randall	Mates	RMATES	650.121.3074	10-MAR-98	ST_CLERK	20
149	Zlotkey				JUL-95	ST_CLERK	25
174	Abel				JAN-00	SA_MAN	105
175	Taylor				MAY-96	SA_REP	110
176					MAR-98	SA_REP	86
177	Kimberely	Grant	KGRANT	611.44.1044.429205	24-MAY-99	SA_REP	70
200	Jennifer	Whalen	JWHALEN	515.123.4444	17-SEP-87	AD_ASST	44
201	Michael	Hartstein	MHARTSTE	515.123.5555	17-FEB-96	MK_MAN	130
202	Pat	Fay	PFAY	603.123.6666	17-AUG-97	MK_REP	60
205	Shelley	Higgins	SHIGGINS	515.123.8080	07-JUN-94	AC_MGR	120
206	William	Gietz	WGIEZT	515.123.8181	07-JUN-94	AC_ACCOUNT	83

20 rows selected.

A nézettáblák előnyei

Virtuális vagy materializált?

- Kétféle nézettábla létezik:
  - **Virtuális** = nem tárolódik az adatbázisban, csak a relációt megadó lekérdezés.
  - **Materializált** = kiszámítódik, majd tárolásra kerül.

Nézettáblák létrehozása és törlése

- Létrehozása:

```
CREATE [OR REPLACE] [FORCE | NOFORCE]  
[MATERIALIZED] VIEW <név>  
AS <lekérdezés>
```

```
[WITH CHECK OPTION [CONSTRAINT constraint]]  
[WITH READ ONLY [CONSTRAINT constraint]] ;
```

- Alapesetben virtuális nézettábla jön létre.
- Nézettábla megszüntetése:

```
DROP VIEW <név>;
```

Példa: nézettábla létrehozása

- **Mit_ihat(név, sör)** nézettáblában a sörivők mellett azon söröket tároljuk, amelyeket legalább egy olyan sörözőben felszolgálnak, amelyet látogat:

```
CREATE VIEW Mit_ihat AS
  SELECT név, sör
  FROM Látogat L, Felszolgál F
  WHERE L.söröző = F.söröző;
```

Példa: nézettáblákhoz való hozzáférés

- A nézettáblák ugyanúgy kérdezhetők le, mint az alaptáblák.
- A nézettáblákon keresztül az alaptáblák néhány esetben módosíthatóak is, ha a rendszer a módosításokat át tudja vezetni (lásd módosítások, SQL DML)
- Példa lekérdezés:

```
SELECT sör FROM Mit_ihat  
WHERE név = 'Sally' ;
```

Módosítható nézettáblák

- Az SQL szabvány formálisan leírja, hogy mikor lehet egy nézettáblát módosítani és mikor nem, ezek a szabályok meglehetősen bonyolultak.
- Ha a nézettábla definíciójában a SELECT után nem szerepel DISTINCT, további kikötések:
- A WHERE záradékban R nem szerepelhez egy alkérdésben sem
- A FROM záradékban csak R szerepelhet, az is csak egyszer és más reláció nem
- A SELECT záradék listája olyan attribútumokat kell, hogy tartalmazzon, hogy az alaptáblát fel lehessen tölteni (vagyis kötelező a kulcsként vagy not null-nak deklarált oszlopok megadása)

Tankönyv példája: nézettáblára

Tk.8.1. Példa: Egy olyan nézettáblát szeretnénk, mely a Film(cím, év, hossz, színes, stúdióNév, producerAzon) reláció egy részét jelképezi, pontosabban a Paramount stúdió által gyártott filmek címét és gyártási évét

```
CREATE VIEW ParamountFilm AS  
SELECT cím, év  
FROM Filmek  
WHERE stúdióNév = 'Paramount' ;
```

Nézeteken instead-of-triggererek

Tk. 8.8. Példa: Az előző nézettábla módosítható, és hogy az alaptáblába való beszúrásakor a stúdióNév attribútum helyes értéke , 'Paramount' legyen, ezt biztosítja ez az **INSTEAD OF (helyette) típusú trigger:**

```
CREATE TRIGGER ParamountBeszúrás
    INSTEAD OF INSERT ON ParamountFilm
    REFERENCING NEW ROW AS ÚjSor
    FOR EACH ROW
    INSERT INTO Filmek (cím, év, stúdióNév)
    VALUES (Újsor.cím, ÚjSor.év, 'Paramount' );
```


Tárolt nézettáblák (Tk.8.5.)

- **CREATE [OR REPLACE]
MATERIALIZED VIEW <név>
AS <lekérdezés>**
- Adattárházaknál használják (MSc kurzusok)
- Probléma: minden alkalommal, amikor az alaptáblák valamelyike változik, a materializált nézettábla frissítése is szükségessé válhat.
  - Ez viszont néha túl költséges.
- **Megoldás:** Periodikus frissítése a materializált nézettábláknak, amelyek egyébként „nem aktuálisak”.

SQL gyakorlatra példa nézetekre

- Képezzük osztályonként az összfizetést, vegyük ezen számok átlagát, és adjuk meg, hogy mely osztályokon nagyobb ennél az átlagnál az összfizetés.

```
CREATE OR REPLACE VIEW osztaly_osszfiz AS
SELECT onev, SUM(fizetes) ossz_fiz
FROM dolgozo d, osztaly o
WHERE d.oazon = o.oazon
GROUP BY onev;
```

```
CREATE OR REPLACE VIEW atlag_koltseg AS
SELECT SUM(ossz_fiz)/COUNT(*) atlag
FROM osztaly_osszfiz;
```

```
SELECT * FROM osztaly_osszfiz
WHERE ossz_fiz > (SELECT atlag FROM atlag_koltseg) ;
```

Példa nézetek helyett munkatáblák

- Ugyanez WITH átmeneti munkatáblával megadva, később a rekurziónál is fogunk még a WITH utasítással foglalkozni

```
WITH osztaly_osszfiz AS
```

```
(SELECT onev, SUM(fizetes) ossz_fiz  
FROM dolgozo d, osztaly o  
WHERE d.oazon = o.oazon  
GROUP BY onev),
```

```
atlag_koltseg AS
```

```
(SELECT SUM(ossz_fiz)/COUNT(*) atlag  
FROM osztaly_osszfiz)
```

```
SELECT * FROM osztaly_osszfiz
```

```
WHERE ossz_fiz > (SELECT atlag FROM atlag_koltseg);
```

Jogosultság-kezelés (Tk.10.1)

- Egy UNIX-szerű fájlrendszerhez hasonlítva az analógiák: Tipikusan írás, olvasás és végrehajtási jogosultságokról van szó.
- Az adatbázisok lényegesen bonyolultabbak a fájlrendszerekénél, ezért az SQL szabványban definiált jogosultságok is összetettebbek.
  - Az SQL kilencféle jogosultságot definiál (SELECT, INSERT, DELETE, UPDATE, REFERENCES, USAGE, TRIGGER, EXECUTE, UNDER)
  - Bizonyos „résztvevőkhöz” sorolja a jogosultságokat, például rendszergazda, korlátozott jogosultságokkal rendelkező felhasználó. Spec. PUBLIC (mindenki)

SQL DCL: GRANT utasítás

- Jogosultságok megadásának szintaktikája:
GRANT <jogosultságok listája>
ON <reláció vagy másféle objektum>
TO <jogosultsági azonosítók listája>;
- Ehhez hozzáadható:
WITH GRANT OPTION

Példa: GRANT

```
GRANT SELECT, UPDATE (ár)  
ON Felszolgal  
TO Sally;
```

- Ez után Sally kérdéseket adhat meg a Felszolgal táblára vonatkozóan és módosíthatja az ár attribútumot.

Jogosultságok

- A relációkra vonatkozó jogosultságok:
  - SELECT** = a reláció lekérdezésének joga.
  - INSERT** = sorok beszúrásának joga.
(egyetlen attribútumra is vonatkozhat)
  - DELETE** = sorok törlésének joga.
  - UPDATE** = sorok módosításának a joga.
(szintén egy attribútumra is vonatkozhat)

Példa: jogosultságok

- Az alábbi utasítás esetében:

```
INSERT INTO felh.Sörök(név)
```

```
SELECT sör FROM felh.Felhasználó f
```

```
WHERE NOT EXISTS
```

```
(SELECT * FROM felh.Sörök  
WHERE név = f.sör);
```

azok a sörök, amelyek még nincsenek benne a sörök táblában. A beszúrás után a gyártó értéke NULL.

- Ehhez az INSERT utasítás végrehajtásához szükséges: SELECT jogosultság a felh (user) felhasználó és sörök tábláira és INSERT jog a Sörök tábla név attribútumára vonatkozóan.

Adatbázis objektumok

- Jogosultságokat nézetekre és materializált nézetekre vonatkozóan is megadhatunk.
- Egy másik fajta jogosultság lehet pl. adatbázis objektumok létrehozásának a joga: pl. táblák, nézetek, triggererek.
- A nézettáblák segítségével tovább finomíthatjuk az adatokhoz való hozzáférést.

Példa: nézettáblák és jogosultságok

- Tegyük fel, hogy nem szeretnénk SELECT jogosultságot adni az **Dolgozók(név, cím, fizetés)** táblában.
- Viszont a BiztDolg nézettáblán már igen:
CREATE VIEW BiztDolg AS
SELECT név, cím FROM Dolgozók;
- A BiztDolg nézettáblára vonatkozó kérdésekhez nem kell SELECT jog a Dolgozók táblán, csak a BiztDog nézettáblán.

Jogosultságok megadása

- A magunk készítette objektumok esetében az összes jogosultsággal rendelkezünk.
- A felhasználókat egy jogosultsági azonosító (authorization ID) alapján azonosítjuk, általában ez a bejelentkezési név, ennek felhasználásával másoknak is megadhatunk jogosultságokat.
- vagy a PUBLIC jogosultsági azonosítót is használhatjuk, a PUBLIC jogosultság minden felhasználó számára biztosítja az adott jogot.
- A WITH GRANT OPTION utasításrész lehetővé teszi, hogy aki megkapta a jogosultságot, tovább is adhassa azt.

Példa: Grant Option

```
GRANT UPDATE ON Felszolgal TO Sally  
WITH GRANT OPTION;
```

- Ez után Sally módosíthatja a Felszolgal táblát és tovább is adhatja ezt a jogosultságot.
- Az UPDATE jogosultságot korlátozottan is továbbadhatja: **UPDATE (ár) ON Felszolgal.**

Jogosultságok visszavonása

REVOKE <jogosultságok listája>
ON <reláció vagy más objektum>
FROM <jogosultsági azonosítók listája>;

- Az általunk kiadott jogosultságok ez által visszavonódnak.
- De ha máshonnan is megkapták ugyanazt a jogosultságot, akkor az még megmarad.

Az Eljut-feladat (Tk. 10.2)

Tankönyv 10.2. fejezet példája (az ELJUT feladat)

➤ **Jaratok**(legitarsasag, honnan, hova, koltseg, indulas, erkezes) táblában repülőjáratok adatait tároljuk.

➤ A járatok táblát létrehozó script:

http://people.inf.elte.hu/sila/eduAB/jaratok_tabla.txt

➤ **Mely (x,y) párokra lehet eljutni x városból y városba?**

➤ Ezt egy relációs algebrai kifejezésként nem tudjuk megadni zárt alakban, klasszikus SQL SELECT utasítással sem tudjuk kifejezni, csak azt tudjuk, hogy átszállás nélkül, egy, két, stb... átszállással:

Az Eljut-feladatnak nincs algebrai megoldása

```
select distinct honnan, hova  
  from jaratok
```

union

```
select j1.honnan, j2.hova  
  from jaratok j1, jaratok j2  
  where j1.hova=j2.honnan
```

union

```
select j1.honnan, j3.hova  
  from jaratok j1, jaratok j2, jaratok j3  
  where j1.hova=j2.honnan  
  and j2.hova=j3.honnan
```

--- union stb... Ezt így nem lehet felírni...

Az Eljut-feladat Datalogban

Tankönyv 10.2. fejezet példája (az ELJUT feladat)

- Jaratok(legitarsasag, honnan, hova, koltseg, indulas, erkezes) EDB-táblában repülőjáratok adatait tároljuk.

Mely (x,y) párokra lehet eljutni x városból y városba?

- Datalogban felírva (lineáris rekurzió)

```
Eljut(x, y) <- Jaratok(l, x, y, k, i, e)
```

```
Eljut(x, y) <- Eljut(x, z) AND Jaratok(l, z, y, k, i, e)
```

- Vagy másképp felírva Datalogban (mi a különbség?)

```
Eljut(x, y) <- Jaratok(_, x, y, _, _, _) --- anonimus változók
```

```
Eljut(x, y) <- Eljut(x, z) AND Eljut(z, y) --- nem lineáris rek.
```

Az Eljut feladat SQL-99 szabványban

- Datalog **LINEÁRIS, MONOTON** rekurzió átírható:
Eljut(x, y) <- Jaratok(l, x, y, k, i, e)
Eljut(x, y) <- Eljut(x, z) AND Jaratok(l, z, y, k, i, e)
- Hova, mely városokba tudunk eljutni Budapestről?

WITH RECURSIVE Eljut(honnan, hova) AS
(SELECT honnan, hova FROM Jaratok

UNION

SELECT Eljut.honnan, Jaratok.hova
FROM Eljut, Jaratok

WHERE Eljut.hova = Jaratok.honnan)

SELECT hova **FROM Eljut** WHERE honnan='Bp';

SQL-99 szabvány: Rekurzív lekérdezés

- A WITH utasítás több ideiglenes relációra vonatkozó definíciója:

```
WITH [RECURSIVE] R1 AS <R1 definíciója>  
      [RECURSIVE] R2 AS <R2 definíciója>  
      ...  
      [RECURSIVE] Rn AS <Rn definíciója>  
< R1,R2,...,Rn relációkat tartalmazó lekérdezés >
```

Oracle megoldások: with utasítással

- Az **Oracle SQL** a WITH RECURSIVE utasítást azt úgy támogatja, hogy WITH szerepel RECURSIVE nélkül, és UNION helyett UNION ALL-t lehet csak beírni
- WITH utasítással (Oracle 11gR2 verziótól használható)

WITH eljut (honnan, hova) as

(select honnan, hova from jaratok

UNION ALL

select jaratok.honnan, eljut.hova

from jaratok, eljut

where jaratok.hova=eljut.honnan)

SEARCH DEPTH FIRST BY honnan SET SORTING

CYCLE honnan SET is_cycle TO 1 DEFAULT 0

select distinct honnan, hova from eljut order by honnan;

Oracle megoldások: connect by

- ```
SELECT DISTINCT hova FROM jaratok
WHERE HOVA <> 'DAL'
START WITH honnan = 'DAL'
CONNECT BY NOCYCLE PRIOR hova = honnan;
```
- ```
SELECT LPAD(' ', 4*level) || honnan, hova,  
level-1 Atszallasok,  
sys_connect_by_path(honnan||'-'>'||hova, '/'),  
connect_by_isleaf, connect_by_iscycle  
FROM jaratok  
START WITH honnan = 'SF'  
CONNECT BY NOCYCLE PRIOR hova = honnan;
```

Kérdés/Válasz

- Köszönöm a figyelmet! Kérdés/Válasz?

Gyakorlás: Oracle példatár

- **SELECT, Oracle hierarchikus lekérdezések** (Példatár 3.fej.)
- **DML-utasítások, tranzakciók**
  - DML-utasítások: insert, update, delete (Példatár 5.fej.)
  - Adatbázis-tranzakciók: commit, rollback, savepoint
- **DDL-utasítások, create table, create view**
  - DDL-utasítások: adattáblák létrehozása, módosítása, integritási megszorítások (Példatár 5.fejezet folyt.) és
  - Nézetábla létrehozása és törlése, táblák tartalmának módosítása nézetáblákon keresztül (Példatár 6.fej.)